

i la nova llei, amb el seu Fundador: «planta trià / stranya, / de muntalbana / boval negrella, / no ferandella / ni monestrella, / mallol novell / volent plantar»; però una altra vegada és encara un cep novell tot sol: «ella anys havia / --- / quaranta y més: / la que tal és / ja poc conceb, / com, qui vell cep / empeltar vol, / tart n'ha mallol» (13436, 4484).

Fins avui ha quedat, en gran part, amb sentits molt semblants: mall. -ls «els ceps o sarments d'una vinya el primer any de plantats» (Maria Antònia Salvà, gloss. de la seva *Mireia*); *malçls* «brocadetes» a la Noguera (Santa Linya, 1956); els val. li han donat sovint un sentit figurat que, partint de 'persona immadura, retardada' ha acabat per ser 'beneïtot, estúpid': «*Als trenta anys vinya, i als quaranta, mallol* --- partits d'Alcoy y Cocentayna, sol aplicar-se a les persones --- qu'en lloc de dependre y alvançar --- pareix que atracen, a causa de la sehua gran ruquéa», MGadea (*T. del Xè* II, 148); a mj. S. xvi ja l'usava Timonedà (no com a adjectiu, com han dit, car és invariable): «Senyora, mal vos regiu, / bé demostrau ser mallol: / ¿no vèu que és perdre el lleixiu / en voler a qui no us vol?» (*Flor de Enamorats*, ed. Fuster, § 34, p. 90).

Modernament ha restat més com a nom de la vinya jove: «varen emprendre lo camí de l'iglésia, atravesant boscos y mayols de l'estensa propietat de la casa», Feliu i Codina (*La Dida*, 1875, p. 19); en aquest mot on intervé la dissimilació davant la -l-, la pronúncia moderna de yl com a y, té extensió més ampla que la moderna del fenomen, fins cap al Sud del cat. oriental: *mæyól* a Vilafranca del P. (1955) i al Gàid; altrament és mot usat, i viu encara, fins als quatre angles del domini català: JSebPons (*Canta-Perdiu*, 144); *ækélz mæçóls* 'aquelles vinyes' Vingrau, ja dins la ratlla llengüadociana (1960, notem que el gòt. WINGARD d'on sembla venir el nom d'aquest poble, en terra molt vitícola, significa precisament 'vinya'); fins a la Noguera i Pallars; en el Migjorn val.: «tinc vârios malçls», «tinc allà un malçó» em confiaven els informants de Banyeres i de la Canyada de Biar (1963), i les Illes («*mayol*: viña pequeña» eiv., PzCabr.).

De tota manera, si bé el mot pertot es manté poc, com a apel·latiu de la llengua usual, és prou freqüent en toponímia: *El Mallol*, poblet prop de StEsteve d'En Bas, *Maiols* o *Muiols*, mas a la Parròquia de Ripoll (1953), fins a l'Alt Pallars (*Lo Mallol*, partideta al costat d'Aidí, 1959); sovint referint-se a una vinya magra o que no arribà a produir gaire: *El Mallol de la Fam* (1958), als Pujals de Mollet d'Empordà, al trifini amb St. Climent i Masarac, on el mapa (IGC 6° 40' x 42° 22') pinta encara un bosc de vinya.

DERIV.: *Mallola*, com a nom propi de vinyes, sovint en toponímia menor, fins amunt del Pallars: a Caregue hi ha una partida, *La Mallola*, prop d'una altra que en diuen *La Vinya* (1959); *Serreta la Mallola*, cap a «Les Trilles» (pròpiament 'els parrels') a Cubells (1964); Camp de les *Malloles*, Clariana de Cardener (1964); *vi de mæyólæs* 'vi fluix' Montferri (1964). *Mallola* 'camamilla' per comparació de les dues flaques tiges. *Mallolar* v. (1434) i colle. *Malloler*. *Mallolis* NL

(vulgarment dissím. en *Magolis*). No hi ha un mot *malloliu*, car es tracta d'un sufix de funcionament lliure i normal en val. *Esmallolar*. *Capmallol* (*AlcM*, cf. aci II, 519a19): «*camallol*: sarment principal de la brocada del cep» (a Poboleda, *Butll. Cl. Pirin. Tssa*, II, 155).

Malleable [Lab. 1864], derivat savi del ll. *mallëus* 'mall' (pres a través del fr. *malléable* que ja apareix c. 1500); *malleabilitat* [id.]; +*malleabilitzar* [1868, *SLitCosta*]. *Mallèol* [DOrt.], pres del diminutiu llatí *malleolus* 'martellet'; *malleolar*.

¹ S'hi ha volgut barrejar un mot roms. *mal* 'muntanya' (afins en la toponímia hongaresa etc.), *Densuşianu*, *Hist. de la L. Roumaine* I, 390, que sembla ser d'origen albanò-illiri: alb. *maç* «Berg», *Gustav Meyer*, *Alb. St.* III, 63; *Gramm.*, 51, 14; *Etym. Wb.*, § 257; veg. Bertoldi (*Bull. Soc. Ling. P.* xxxii, 151) i Jokl (*VRom.* VIII, 165), que sense destriar el mot roms. de les formes alpines i pirinenques, ho judiquen lligur (millor Hubschmid, *Kongress für Namenfg.* 1958, II, 398). Potser, en els Balcans i tot, es podria revisar, tenint en compte que al capdavant el ll. MALLEUS també ha passat a l'albanès, en forma idèntica (GMeyer, *Gramm.*, 6, § 14); potser no, car se li assenyala alguna parentela bàltica. Però alguna resta toponímica que hom ha cregut trobar-ne a l'Alto Àdige, i fins a Chur (*VRom.* VI, 711), és escadussera, i bastant equívoca i incerta. Casos de *Maglio* en els Alps italians ja es poden assignar a MALLEUS sense dubtes. — ² En aquest sentit des dels orígens, en el *Cid* (cf. MAJAR, DCEC), i *malhare* en un fuero de 1144; i en alguna varietat arriba a usar-se com a verb tr., amb el sentit de 'ferir, colpir': «la voz de su trueno *majarà* la tierra» traduïnt *verberabit* de la Vulgata, *Eccles.*, 43.18 (20), en una Bíblia quatrecentista de les que contenen elements judaïcs (Bíblia de Scio VI, 289).

MALLA I, 'antiga moneda d'escàs valor', abans *mealla*, mot comú a totes les llengües romàniques occidentals: d'origen no ben segur, però probable descendent del ll. vg. MEDALIA, dissimilació de MEDIALIA, plural de (AES) MEDIALE 'moneda de coure equivalent a la meitat d'un diner'. □ 1.ª doc.: *medala*, 1044; *mealla* i *malla* ja es troben en Lull.

En un doc. ross. de la col·lecció Moreau relatiu a Banyuls, any 1044, alternant amb *meda*<l>*lada*, sembla usat com a equivalent d'aquest, amb el sentit de 'quantitat d'una propietat o objecte a què s'ha assignat tal valor en preu' (cosa que no vol dir que en aquell moment tingui justament aqueix preu, perquè els valors pecuniaris són variables i poden ser fixats convencionalment): «--- *medalas* tres de vineas, et alia *medalada* --- tres *medaladas* ---». Aquí, doncs, -l- és grafia imperfecta de ç i -d- és la grafia arcaica del so de ð, llavors encara no ben esvanit, i que també pot estar representat per -s-: «Gràcies fas a tu, Sé<n>yer, per so que as exausida la mia oració --- que hom no m'atrobàs cor <'sinó'> una *mesalya* quant e-m mo<t>ria: e aquela man eu que sia donada als pau-